

Selena CULACHE COSTEA
Doctorand, Școala doctorală de științe socio-umane
Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

AL. O. TEODOREANU - PATRIOTISM ȘI EXPRESIVITATE LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XX-LEA

Începutul secolului al XX-lea a adus schimbări majore atât în plan istoric (Marea Unire de la 1 Decembrie 1918), cât și în plan literar. Dacă a doua parte a secolului al XIX-lea a fost marcată de existența „marilor clasici”, în special a titanilor literaturii noastre, Mihai Eminescu și Ion Creangă, începutul secolului al XX-lea nu pare să mai aibă sevă pentru nașterea altor monștri sacri, deși continuă să scrie și acum doi mari clasici: Caragiale și Slavici, ambii aducându-și considerabil aportul la evoluția literaturii românești. În această perioadă ies la iveală viitorii mari scriitori interbelici: Arghezi, Sadoveanu și Rebreanu.

Reprezentative pentru această epocă, din punct de vedere al curentelor literare, sunt: realismul, simbolismul, sămănătorismul și poporanismul.

Dacă în literatura universală realismul era reprezentat de Stendhal, Balzac, Flaubert, Tolstoi sau Dickens, în literatura română i se întâlnesc trăsăturile în operele lui N. Filimon, Caragiale, Slavici sau Delavrancea, tema comună întâlnită fiind banul, dorința de înavuțire.

Lirica este spațiul în care se manifestă cu precădere simbolismul. Particularitatea acestui curent constă în faptul că el scoate în prim-plan simbolul cu sensuri multiple, care i se dezvăluie cititorului în funcție de sensibilitatea sa, fiind receptate de către acesta cu precădere în plan afectiv. Simbolismul este cel care aduce laolaltă muzica și poezia, prin muzicalitatea versurilor, prin umanizarea naturii. Reprezentanții de seamă ai literaturii universale sunt Verlaine și Rimbaud, iar în literatura română putem vorbi despre sugestivă poezie a lui Bacovia sau I. Minulescu.

Sămănătorismul este o orientare tradiționalistă, apărută din inițiativa lui Vlahuță și Coșbuc, ca o revoltă împotriva modernismului. Articolul-program își dorește să adune toți scriitorii „în jurul aceluiași stindard pentru binele și înălțarea neamului românesc.” Sămănătoriștii refuzau orice influență străină, întrucât o considerau ca fiind un pericol pentru cultura românească.

Reprezentanții poporanismului considerau că lada de zestre spirituală și morală a poporului se află la țăranul român, căruia militau pentru a i se respecta toate drepturile. Printre fondatorii poporanismului se numără C. Stere și G. Ibrăileanu, care publică revista „Viața românească”, cea mai importantă publicație de literatură și de artă după 1900. Apare ca o replică dată sămănătorismului, reliefând interdependența dintre cultura românească și cea universală, ghidându-se după principiul stimulării culturii naționale.

Această revistă ieșeană a însumat nume cu ecou în literatura română: Caragiale, Delavrancea, Arghezi, Sadoveanu, Topârceanu, Goga, Slavici, Galaction, Teodoreanu. Acesta din urmă a fost considerat de către criticii literari un scriitor de rangul al doilea, dar, prin scriitura sa, el s-a dovedit a fi un mare patriot. Opera sa cuprinde mai multe axe, toate convergând în dragostea și grija față de țară și disprețul față de oamenii oportuniști și falși. Al. O. Teodoreanu a bifat toate palierele literaturii: proză, poezie, teatru, jurnalistică, traduceri (în special din franceză, limbă pe care o stăpânea la perfecție). Unele dintre operele sale au fost bine primite de critica vremii (Hronicul măscăriciului Vălătuc, care l-a propulsat pe scara valorilor prozatorilor, prin obținerea premiului național de proză, așezându-l astfel alături de alte nume cu rezonanță în literatura română: G. Călinescu, Ș. Cioculescu, Perpessicius, A. Paleologul).

La Teodoreanu, majoritatea scrierilor gravitează în jurul mâncării și al băuturii, deși scrie cu ușurință și poezii cu iz politic. În acest peisaj plin de arome și culori, totul pare mai viu, mai frumos, mai optimist. Problemele cotidiene par să nu poată străpunge vălul de liniște interioară și de bună dispoziție provocate de bucuria prietenilor veniți la masă. În creația lui Păstorel, gastronomia și literatura nu sunt disociate: rețetele devin uneori adevărate poeme în proză, punctate pe alocuri de șampaniante epigrame, iar povestirile constituie terenul propice unor excursuri gastronomice și enologice de excepție. Cronicarul consideră, asemenea lui Brillat-Savarin, că bucătăria e o știință și o artă. Elogiul bucătăriei românești transpare din rețetele unor preparate specifice; Păstorel e însă și un rafinat cunoscător al bucătăriei universale. Propune meniuri pentru diverse ocazii; își familiarizează cititorii cu specialități vânătoarești; în postură de cofetarpatiser încercat împărtășește cititoarelor rețete mai vechi sau mai noi; gospodinelor începătoare le dezvăluie tehnici de preparare sau de servire a unor feluri simple. Renumit enolog și sommelier, Păstorel Teodoreanu nu se sfiște să glorifice vinul, dar și regiunile viticole românești. Stilat, discută probleme de etichetă: ținută, relația patron-client, calitatea și eleganța servirii. Gentilom al enogastronomiei românești și aristocrat al spiritului

deopotrivă, Păstorel a fost un personaj legendar al boemei ieșene și bucureștene, care a ridicat Cotnarul la rangul de „soare potabil” sau „Rege-Soare” al vinurilor. În concepția sa, vinul, căruia cu patos îi închină catrene și epitalamuri în spumoase jocuri de cuvinte, este proba bunului-gust oenologic, întrucât, zice el, „Numai omului subțire/ îi place «Grasa» de Cotnar.”

Uneori cu umor, alteori cu ironie, dar de fiecare dată cu o mare putere de seducție a cuvântului, Teodoreanu laudă toate podgoriile renumite atât din România, cât și din străinătate:

„Ce-ar fi pământul fără soare
Și bucătarul fără har,
Literatura, fără sare,
Moldova, fără de Cotnar?”

sau:

„Și vița are toane muierști
De la harac și până la pahar:
Când se ivește «Grasa» de Cotnar,
Pălește «Galbena» de Odobești.”

sau:

„Dragi podgoreni, luați aminte
Când pregătiți un roș «Bordeaux»
Că taina e în trei cuvinte,
Deci: «Cabernet, Malbec, Merlot.»”

Rafinamentul culinar și umorul lui Păstorel Teodoreanu, în cea mai curată și mai plină de culoare limbă românească, au un temei comun cu felul de a înțelege rostul bucatelor și al vinului. Parafrazându-l pe Brillat-Savarin, Păstorel considera că persoanele cărora nu le prieste mâncarea sau care se amețesc sub influența alcoolului, nu se pricep nici la mâncare, nici la băutura. Atât la autorul menționat anterior, cât și la Teodoreanu, masa în sine e privită ca un ceremonial, care le oferă ocazia lor să observe și să analizeze comportamentul celor din jur.

„Gastronomul care nu lasă o masă cât de copioasă, dar înconjurată de imbecili, pentru o felie de pâine și- un ceai luat în tovărășia unor oameni de spirit nu merită să fie un gastronom. Gastronomiia nu e lăcomie și animalitate, ci numai

un prilej de punere în valoare a spiritualității. Dacă nu e asta, nu mai e nimic.”
[1]

Cărțile de bucate ale lui Păstorel Teodoreanu ne înfățișează gastronomia ca pe o activitate practică, realmente ridicată la rang de artă, iar masa în sine ca pe o șansă de a naște plăcute discuții spirituale între comeseeni. Nu mai este pentru nimeni un secret că românul se simte cel mai bine în fața meselor încărcate cu bunătăți și nu ratează nicio ocazie de a-și invita apropiații să închine un pahar de vin bun și de a se înfrupta, cu plăcere, din tot felul de bucate apetisante. Volumul „Gastronomice” a văzut lumina tiparului după plecarea lui Teodoreanu la cele veșnice, fiind una dintre acele cărți pe care le deschizi cu scopul de a le răsfoi și termini prin a le citi pe nerăsuflăte. De ce? Pentru că autorul, fiind un mare cunoscător al bucătăriei românești și universale, surprinde cu exactitatea recomandărilor tehnice și cu atenția deosebită pentru ansamblul de ingrediente ale fiecărui preparat. Spre deosebire de zecile de cărți de bucate, cărțile lui Păstorel Teodoreanu atrag în special prin savoarea cuvintelor atent alese și prin aburii umorului care se emană prin copertele sale. Scrierile sale deja lasă în urmă clasicele rețete, făcând, mai degrabă, subiectul unei bucătării literare. Originalitatea lui Păstorel Teodoreanu constă în aceea că în spatele oricăror scrieri stă patriotismul autorului, dedus din vorbele simple, românești, dar care transmit un mesaj puternic, dincolo de cuvinte:

„De la munte la Dunăre și mare, țara noastră reprezintă terenul cel mai variat în pitoresc și-n avuții, printre altele și gastronomice. Vinul nostru a avut și are căutare pe piețele străine, iar grâul holdelor noastre se bucură demult de o mare faimă internațională. În sprijinul acestei afirmații e suficient să amintim că, înaintea izbucnirii primului război mondial, marele fabricant italian de paste făinoase, Buitoni, nu făcea macaroane decât din făină românească, cu precădere pentru acea măcinată în morile Botoșanilor și Romanului.

Tot soiul de orătării, vânat cu pană și păr, pește de mare și ape curgătoare, grâne, sare, legume și fructe, cu ce n-a fost miluit acest blagoslovit pământ, unde expresii că untul și mierea curgeau pe uliți, nu fac decât să oglindească, metaforic, o legendară stare de fapt.

Dacă, pomenindu-ne între aceste toate, omul nu și-ar fi întocmit și o bucătărie pe măsură, numai călcâiul și talpa l-ar fi diferențiat de gorilă. Românul și-a întocmit-o însă. (...) În vremurile eroice, când hotarele îi erau încălcate pe negândite, sau - pentru că vorbim de ale gurii - cu nepusă masă (de unde și expresia: *dau turcii!*), din toate punctele cardinale, și când codrul, frate cu românul, cum glăsuiește marele Eminescu, îi era singur adăpost de vreme rea, el a dovedit, pe lângă mari însușiri de ostaș, și remarcabile aptitudini gastronomice.” [2]

A scris despre bucate românești și vinurile noastre cu mândrie și patriotism. Pivnița Hanul Ancuței care se pretindea a fi pentru rafinați îi cere să alcătuiască lista de bucate și vinuri, la fel și Pravila Hanului. Am putea spune ca a avut calități și de somelier pe lângă cele de degustător.

O carte de rețete culinare, care este alcătuită într-un mod inteligent, reprezintă o oportunitate de cunoaștere a civilizației și a mentalității unui popor, o modalitate de a-i înțelege existența. O mâncare tradițională, un festin sau o masă obișnuită au puterea de a oferi cunoscătorilor informații importante despre viața și istoria unui popor, este de părere criticul George Muntean, cel care semnează postfața volumului „Gastronomie”. De asemenea, își încheie intervenția astfel:

„Iată, dar cum, meditănd fie și în treacăt la câteva dintre semnificațiile gastronomiei românești, deducem un tablou general al însăși existenței noastre de oameni primitivi și cuviincioși, atenți la cele ale trupului, dar nu roboți lor, inventivi cu măsură și mereu apropiați de leagănul nostru natural.

Acest liant omenesc care este gastronomia capitol semnificativ al interferențelor dintre cultură și civilizație și test etic și estetic deloc neglijabil, se relevă ca un aliat al omului și un slujitor credincios al său când e abordată în cunoștință de cauză.

E ceea ce a încercat și a reușit să facă Păstorel în această carte. Omul acesta, pe care nu-l speria nimic mai rău decât vulgaritatea gustului, și-a luat îngăduința de a ne trece cu plăcere prin bucătării, cămări și piețe, făcând discret cu ochiul în dreapta și-n stînga, povestind slobod tot felul de pățanii ale lui și ale altora, ale felurilor produse pînă a ajunge, unele pe masă, alții în jurul ei. E în aceste pagini «tehnice» o jubilație cuceritoare în fața vieții, o moliciune a expresiei și o veselie cel mai adesea molipsitoare. Faima lui de mare cunoscător al mîncării și băuturii, la care lăsa să se creadă că ține chiar mai mult decît la cea de scriitor, este astfel deplin consolidată. După cum, cine-i va merge pe urme cu acest încântător îndreptar sub ochi, va încerca nu numai senzații și delicii gastronomice neașteptate, ci și bucuria descoperirii unei fețe a lumii, pe care s-ar putea să n-o fi văzut decît intermitent pînă acum.” [3]

Stilul său nonconformist l-a scos din anonimat în toate domeniile în care activat. Asemeni înaintașilor săi, Eminescu și Caragiale, Al. O. Teodoreanu s-a evidențiat și ca un talentat jurnalist, lăsând posterității o publicistică bazată pe transparență și pe atitudine și caracterizată de spirit civic, dragoste de țară, corectitudine și responsabilitate. Criticii literari care i-au studiat și analizat opera susțin că acesta a publicat în mai mult de 50 de reviste și ziare cu nume sonore din Iași, Cluj și mai ales din București (Tribuna, Magazin, Glasul patriei, Adevăruri literare etc.). Majoritatea covârșitoare a publicațiilor lui au ca temă vinul și gastronomia (franceză și românească, pe care le cunoștea pînă

în cele mai fine detalii, acest lucru permițându-i să aducă îmbunătățiri sau să inventeze rețete celebre).

Al. O. Teodoreanu face parte din categoria scriitorilor români cărora atât de cunoscuta „Viața Românească” le-a călăuzit pașii spre literatură. Ca să rămânem în tonul glumeț care l-a consacrat pe Păstorel Teodoreanu, putem zice că și-a făcut „țârcovnicii literară în strana „Vieții Românești”. Și în publicistică, la fel ca în întreaga sa operă, Al. O. Teodoreanu a pus suflet și a presărat pasiune, neezitând să-și folosească pana ghidușă, dar ascuțită, câteodată. Mărturisește că îi plac petrecerile, oamenii spirituali, dar nu suportă obrăznicia, vulgaritatea și oamenii șterși, liniari, care nu pun pasiune în ceea ce fac.

Cu tonul său glumeț - amar, prin intermediul articolelor sale, Păstorel Teodoreanu trage semnale de alarmă asupra mai multor aspecte importante ale vieții: școala, viața politică, armata, moravurile, dar și bunul simț și comportamentul civilizată. Gazetarul era un om care ținea foarte mult la etichetă.

„Săgețile înveninate ale lui Păstorel nimeresc, precis și viguros, ignoranța, falsul patriotism, demagogia, lupta între generații, rolul opiniei publice, impostura, oportunistul și lipsa de respect față de valorile tradiționale; toate produc otrava în care își înmoaie pana inteligentul autor - gazetar.” [4]

Dezgustat, sătul și sufocat de mizerie, atrage atenția prin intermediul articolului intitulat sugestiv „Dezinfectați Calea Victoriei”. Puterea de convingere și efervescența articolelor sale sunt date de inspirata introducere a dialogului în publicații. Gazetarul semnalează, cu subiect și predicat, că Podul Mogoșoaiei este o pată neagră pe obrazul țării și solicită, atât proprietarilor, cât și chiriașilor să contribuie efectiv la igienizarea acestuia, deparazitând, strângând gunoaiile și spălând. De asemenea, atrage atenția asupra invaziei ploșnițelor, care au acaparat hotelurile, trenurile și chiar apartamentele luxoase.

În stilul-i personal, cu o fină ironie, laudă curățenia țărilor nordice și condamnă mizeria autohtonă. Consideră că pentru a afla despre diferite boli, „studentul nordic trebuie să recurgă la un film sau la lungi și costisitoare călătorii, de care colegul oriental e scutit, avându-le în permanență la el acasă.”

După Primul Război Mondial, Iașul a avut o perioadă de decădere, timp în care singura armă la îndemâna gazetarului era cuvântul. Cruda realitate a mizeriei și a circulației anevoioase datorate gropilor de pe străzi a fost zugrăvită de Păstorel Teodoreanu într-o manieră tragi - comică:

aflând de la un aviator că deasupra orașului ce se întinde pe șapte coline nu se mai efectuează zboruri cu aeroplanul, ziaristul găsește explicația:

„...pilotul nu-și poate da bine seama dacă e cu capul în jos sau în sus: „Fiind în această poziție, aviatorul nostru ne-a mărturisit că luând norii de praf de pe străzile Iașului drept nouri autentici, felinarele drept stele și Bahluil drept calea lactee, și-a dirijat aparatul spre bolta cerească în intențiunea de a ateriza. Numai dispariția treptată a mirosului de murdărie ce caracterizează Iașul, i-a permis să-și dea seama că se depărtează de oraș, reparând greșeala.”

„Publicistica lui Păstorel e deosebit de valoroasă. El aprobă sau dezaproabă variate aspecte sociale, scrie cu patimă. Jovialitatea e cea mai de seamă trăsătură a acestor pagini.

Cred că încă e actuală afirmația lui George Călinescu privitoare la publicistica lui Al. O. Teodoreanu: „Exclamații, paranteze, calambururi, sînt tot atîtea izbucniri ale unei jovialități naturale din partea unui om care uita motivul esențial al polemicii pentru a petrece din toată inima jocul nevinovat al cuvintelor.” [5]

Transformările produse pe neașteptate în viața politică și socială a țării, în anul 1944, au reprezentat subiecte noi de dispută politică. Atent la tot ceea ce se întâmplă în jurul său, Păstorel a valorificat momentele delicate, dând naștere la epigrame acide, care au marcat începutul unei perioade dificile din viața scriitorului. În legătură cu această perioadă de creație, profesorul doctor în filologie Elis Râpeanu scrie în teza sa de doctorat, „Epigrama în literatura română”:

„Îndrăzneala acestor poezioare aflate pe buzele tuturor nu putea să rămână fără urmări. Astfel, după căsătoria sa cu doamna Poenaru-Căplescu, în 1953 (la 59 de ani), care a fost până la moartea lui cea mai potrivită tovarășă de viață, scriitorul intră în atenția organelor de securitate, făcând parte dintre mulții intelectuali care au de suferit ani de detenție pentru a-și fi exprimat liber opiniile. E perioadă grea, în care e supus interogatoriilor și, până la urmă, arestat. Acest ultim deceniu de viață îl apasă, în loc să-l înalțe, pe cel mai spumos umorist român. Atmosfera de hărțuire și de detenție nu e propice epigramei amuzante, închinată vinului vechi, bun, domnesc. Își pierde parcă aripile râsului, manifestându-și în publicistică gustul său de cronicar gastronomic”. [6].

La pronunțarea sentinței, împotriva lui Păstorel s-a reținut că, prin epigramele sale, a prejudiciat imaginea regimului democrat - popular al țării, iar pentru conținutul poeziilor sale, era acuzat de calomnierea conducătorilor țării și a partidului. Prin Sentința Tribunalului Militar al Regiunii a II-a Militară din dosarul nr. 201/1960 din 1 martie, Al. O. Teodoreanu e condamnat la 6 ani închisoare corecțională și la 3 ani de

interdicție pentru „uneltire contra ordinii sociale”. Beneficiind de grațiere, Păstorel a fost eliberat înainte de a-și fi ispășit întreaga pedeapsă.

Având vocația unui artist, dar și iscusința unui învățat, el a reușit să reproducă spectacolul vieții din România interbelică și postbelică. Făcea parte din categoria oamenilor înzestrați cu harul boemei și care, atunci când se găsesc în cârciumă, în preajma prietenilor, devin scripitori, atinși de bagheta magică a creației. Păstorel avea, în mod evident, o aplecare spre ironiile la adresa cărturarului Nicolae Iorga. Lui i-a dedicat, pe lângă caraghiosul episod numit „Vesela spovedanie” și surprins în lucrarea „Tămâie și otravă”, un întreg volum de ironii, „Strofe cu pelin de mai pentru Iorga Nicolai”. Fiind refuzat de toate editurile, volumul a fost publicat chiar la 9 mai 1931, cu sprijinul unor prieteni de-ai scriitorului, când marele istoric Iorga ocupa o poziție foarte înaltă în stat, aceea de prim-ministru. Din câte se spune, cu respectiva carte s-a mobilat vitrina unei librării în chiar ziua în care prim-ministrul vizita orașul Iași, probabil chiar de 10 mai, Ziua Națională. Unele rânduri erau ofensatoare: „A supt țara sub trei regi/ și-are toți copiii blegi”.

Epigramele acidulate la adresa lui Nicolae Iorga au avut reperкусиuni nu doar asupra sieși, ci și asupra familiei sale: în urma apariției volumului, tatăl lui Păstorel a ratat șansa de a deveni ministru în guvernul Iorga. Deși acesta a cumpărat întregul stoc, rușinat de fapta fiului său, nu a mai putut da ochii cu prim-ministrul. La un an de la venirea la putere, savantului Iorga i se propune o listă cu scriitori, pentru a fi decorați. Printre aceștia, se aflau și cei doi frați Teodoreanu. Aflând, între timp de apariția volumului de epigrame, Iorga l-a scos pe Ionel, confundându-l cu Păstorel și oferindu-i acestuia distincția. Acest lucru nu a făcut decât să stârnească amuzamentul în cercurile literare, o bună perioadă de timp, punându-l pe ministru într-o lumină nefavorabilă.

Al. O. Teodoreanu nu a ezitat nicio clipă să-și arate disprețul față de clasa politică a vremii și față de ruși. George Petrone, președintele Academiei libere Păstorel, din Iași, afirma că un popor va dăinui pe pământ atâta timp cât va putea să-și păstreze limba strămoșească și credința, care, în opinia sa, erau bogățiile cele mai mari. El justifica scrierea epigramelor pline de ură și dispreț ale lui Teodoreanu față de ruși, ca fiind motivul pentru care acesta a fost nevoit să petreacă ani întregi în lagărele comuniste ale lui Gheorghiu Dej și Petre Groza.

Elocvente, în acest sens, sunt epigramele acide la adresa miniștrilor și a rușilor:

Domnului Groza

Caligula imperator
A făcut din cal senator!
Domnul Groza, mai sinistru,
A făcut din bou ministru!

Despre demnitarii Republicii Populare Române

Cine-i mare, dă din mână și-are 4 la română?
Cine-i la academie și-are 4 la chimie?
Cine-n țară este tare și-are 4 la purtare?
Toate trei de le ghicești, 20 de ani primești.
Păstorel

În egală măsură, Teodoreanu iubea și ura românește. Iubea adevăratele valori, oamenii de calitate, urând ipocrizia, falsitatea, prostia și minciuna. Spiritul pur românesc îi întărea convingerea că în zbuciumata istorie a românilor, credința și limba au rolul cel mai important, ele fiind garanția existenței unui popor. Păstorel Teodoreanu era prin definiție, umorist și ironist. Însă, vorbind despre valorile culturii române, devenea brusc solemn, iar tonul jovial era înlocuit cu cel grav. Nu era genul omului lingușitor, ba, dimpotrivă, dar referindu-se la marele Eminescu, la inegalabilul George Enescu, avea doar cuvinte de admirație și de profund respect:

„Eminescu, din al căruia geniu izvorăște limpede limba română, așa cum Dunărea izvorăște din Pădurea Neagră, întrebuița cuvinte din toate regiunile locuite de români. De aceea, stilul lui înfățișează cea mai perfectă pildă de unificare spirituală. (...) Eminescu reprezintă acel vizionar de geniu care a bătut cu piciorul toate ținuturile și toate potecile țării sale, cu doina pe buze, cu neantul în buzunare și cu România Mare în inima lui.”

Cu același respect și apreciere vorbește și despre „sufletul Unirii”- Mihail Kogălniceanu:

„Într-o vreme în care totul era de făcut, Mihail Kogălniceanu a fost și una și alta, și gânditor și om de faptă. El reprezintă pentru sufletul românesc contemporan ceea ce reprezintă piatra de temelie și stâlpul susținător într-un edificiu.”

Alexandru Teodoreanu este un scriitor complet, chiar dacă inegal, un spirit erudit și rafinat, pentru care viața (care nu a fost deloc blândă cu

el) e o bucurie, iar literatura (fie ea risipită ori bine depozitată în opere importante) - un spațiu al degustărilor și voluptăților verbale.

NOTE:

- [1]. Teodoreanu, Al. O., *Din carnetul unui gastronom*, în *Inter pocula*, Editura Dacia, Cluj, 1973, p. 222.
- [2]. Teodoreanu, Al. O., *Gastronomice*, Editura pentru turism, București, 1973, p. 54, 55.
- [3]. Muntean, George, în *Postfață*, *Gastronomice*, Editura pentru turism, București, 1973, p 201-202.
- [4]. Dan, Ilie, în prefața volumului „*Tămâie și otravă*”, Editura Vasiliana`98, Iași, 2008.
- [5]. Călinescu, G., *Tămâie și otravă*, *Cronică literară*, în *Adevărul literar și artistic*, nr.723, 14 octombrie 1934.
- [6]. Râpeanu, E., *Epigrama în literatura română*, Editura Dealul melcilor, Brașov, 2001.

BIBLIOGRAFIE:

- Călinescu, G., *Tămâie și otravă*, *cronică literară*, în „*Adevărul literar și artistic*”, nr.723, 14 octombrie 1934.
- Muntean, George, în *Postfață*, *Gastronomice*, Editura pentru turism, București, 1973.
- Păstorel (Al. O. Teodoreanu), *Politice și apulitice*, Editura Victor Frunză, București, 1996.
- Râpeanu, E., *Epigrama în literatura română*, Editura Dealul melcilor, Brașov, 2001.
- Teodoreanu, Al. O., *Din carnetul unui gastronom*, în *Inter pocula*, Editura Dacia, Cluj, 1973.
- Teodoreanu, Al. O., *Gastronomice*, Editura pentru turism, București, 1973.
- Teodoreanu, Al. O., *Tămâie și otravă*”, Editura Vasiliana`98, Iași, 2008.

**Al. O. Teodoreanu - Patriotism and Expressivity
at the Beginning of the XXth Century**

Abstract: From the writings of Al. O. Teodoreanu wraps, like a fine alcoholic steam, the silhouette or specter of a brilliant intelligence character with an inexhaustible, tonic and extremely spiritual humor. Spirit eminently moldavian, he is gentle, seated, willing to love the world as it is. It is, as epigrams and articles prove, a critical love and, despite the author's favorite occupation, a lucid one. In any case, reading his work should be a further argument for reconsidering this unique writer. Putting Pastorel into a platoon is a sign of obtuse. In Romanian literature, he marked his territory.

Key words: literature, gastronomy, journalism, politics, epigram, patriotism.